

УДК 001.18+32
Г67

Рецензенти:

доктор політичних наук, професор Є. В. Перегуда;
доктор політичних наук, професор В. О. Корнієнко

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
(протокол № 7 від 27.06.2019 р.)*

У монографії досліджено розвиток знань про майбутнє, специфіку футурологічної науки та її взаємозв'язків з політикою, галузевих прогностичних і футурологічних досліджень, роль дослідницьких центрів у цьому процесі, а також проблеми цивілізаційного переходу від Модерну до Постмодерну й визначальні тенденції глобалізації. Систематизовано здобутки теорії, методології і практики забезпечення політичного прогнозування, ключові прогностичні ідеї та їх відображення в політиці, методи, алгоритм і напрями прогнозування соціально-політичного розвитку та конструювання реальності.

Для науковців, викладачів і студентів вищих закладів освіти, політиків, державних службовців і всіх, хто цікавиться проблематикою майбутнього.

ISBN 978-966-8226-92-2 (серія)
ISBN 978-617-572-118-6

© Горбатенко В., 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ПІЗНАННЯ МАЙБУТНЬОГО В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ ФУТУРОЛОГІЇ І ПОЛІТИКИ	6
1.1. Становлення футурології як системи наукових знань про майбутнє	7
1.2. Проблеми і парадокси переходу від Модерну до Постмодерну	16
1.3. Футурологічні ідеї та концепції останніх десятиліть ХХ — початку ХХІ століть	45
2. ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ФУТУРОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ	70
2.1. «Фабрики думок» у системі пізнання майбутнього	71
2.2. Римський клуб: трансдисциплінарні проекти з прогнозування глобальних проблем	84
2.3. Актуалізація аналітичних і експертних досліджень майбутнього	99
2.4. Галузеві футурологічні дослідження	112

3. ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ І ПРАКТИКА ПОЛІТИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ	139
3.1. Поняттєва основа і прикладна специфіка політичного прогнозування	140
3.2. Принципи, методи і процедури дослідження майбутнього	157
3.3. Прогнозування як чинник оптимізації соціально-політичного розвитку	187
3.4. Конструювання реальності засобами політичного планування і соціального проектування	204
4. ГЛОБАЛЬНІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ	218
4.1. Глобалізація як форма інтернаціоналізації життя	218
4.2. Прогнозування політичних ризиків у контексті управління майбутнім	230
4.3. Прогнозування перспектив людської цивілізації	241
ЛІТЕРАТУРА	268